

TASAVVUFTA DİNLEMEK

Tasavvuf terbiyesinde hüner söylemek değil dinlemektir. Dinlemeyenler öğrenemez ve bu yolda yol alamazlar. Çünkü ruhlarımız vücut giyinerek bu dünya sahnesine geldikleri günden öleceğimiz güne kadar bir yolculuk içerisindeyiz. Bu yolculuğun tanzim işaretleri ve tehlike işaretlerini evvel emirde Hz. Peygamberimiz (sav) tarafından biz iman edenlere bildirilmiştir. İşte bu bilmek evvelce olduğu gibi günümüzde de dinlemekle mümkündür. Zaten bu manada dinlemek her kişiye farz-ı ayndır.

Ayet-i Kerimler de dinlemek

Çünkü Kuranı Kerimde Hz. Allah kendi emirlerini peygamberleri aracılığı ile iman edenlere tebliğ ettirmiştir. Birkaç örnek verecek olursak olumlu manada; Taha suresinde Hz. Musa'ya “**Ve enah ter tüke festemî lima yuha**” Ben seni seçtim artık Sana vahiy edileni dinle.

Nuh Suresi 1. ayette olumsuz manada; “ **Hız. Nuh tarafından söylenenleri dinlememek üzere kulaklarını elleri ile tıkayanlar helak oldular.**” Sureyi Araf 204 te dinlemek hususunda kati bir emir: “**ve iza kuri el kuran (Kuran okunduğunda) fes temi u lehu (Onu dinleyiniz) va ansitu (ve Susunuz, suküt ediniz yani dinleyiniz) le allekü m turhemun (ancak böylece rahmete nail olursunuz)**

Allah Dostlarını aramak ve bulmak gönül gözü ile huzurunda sohbetinden istifade etmek ise dinlemekle olur. Göz yol gösterici, kulak yol buldurucudur. Tasavvufta terakki iki yolla olur. Hizmet ve sohbet... Hizmet derviş için, nazarı kendi üzerine yoğunlaştırıp sohbete ruhu hazırlar. Allâh (cc) dostlarının sohbet meclislerinde bulunmak nafil ibadetlerden evladır. Kimdir Allâh (cc) Dostu? Huzurunda bulununca sana Allâh (cc)ı hatırlatıyorsa o zat Allâh (cc) Dostudur. Tasavvufta her hal söz ile ifade edilmez, zira mahrem sözler ehline aittir. Muhabbetten sual ettim hal ile minel kalbi ile kalbi sebila.

Hız.Mevlanada “dinle” diyor

Hız. Mevlana, Mesnevi Şerife “bişnevin ney” diyerek başlamış. Dinlemek... Konuşmadan dinlemek baş kulağını açarak değil gönül kulağını açarak dinlemek... Bütün semavi kitaplar be ile başlıyor. **Kâinat Kurandadır, Kuran Fatihadadır, fatiha besmelededir, besmelede be dedir be altındaki noktasındadır.** Be isimlerin vücut giyinmiş halidir. Yani ayan-ı sabitedeki ruhların vücut giyinmiş halidir. Kuranı kerimde bütün sureler besmele ile başlar sure-i tevbe hariç oda “beraatün” diyerek başlar. Yani oda be ile başlar. Acaba o be nedir? Hız.Ali (kv) İlim bir nokta imiş cahiller onu çekmiş uzatmış. Hız.Ali (kv) efendimize göre bütün ilim besmele-i şerifteki be harfinin altındaki noktada gizlidir.

Rabbim Tasavvuf büyüklerine ilham etmiş ve onlarda bu İlham ile bizi istifadelendirmişler. **Denilir ki be harfindeki nokta üzerinde bulunan hilal sonsuzluğu ile sonsuz rahmet sahibi Hız. Allah (cc)'ü, altındaki nokta ise onun himayesinde ondan aldıklarını tebliğ etme görevine haiz en büyük insanı kâmilî temsil eder. Yani ümmeti olmakla şeref yab olduğumuz Hız. Muhammed Mustafa (sav) efendimizdir.**

Dinlemek çok önemlidir. Tasavvufta ruhun erdemleşmesi az yemek, az konuşmak, az uyumak ve çok çalışmakla mümkündür.

Tabi Dinlemek için işitici bir kulağa ve etkilenecek hakikatlı bir gönül'e sahip olmak lazım. Hz. Mevlana buyuruyor ki ; “Can ve gönülde yani kalpte, hakikat coşkunkuluklarını kaldıracak takat ve kulakta da bunu işitecek yetenek yoksa ben ne söyleyeyim. Nerde bir kulak varsa o kulak, sahibine yol gösterici bir göz olur. Bu hal taşın cevher gibi değer kazanmasına benzer.

Sözün müşterisi kulaktır. Bu kulağa sahip olabilmek için tasavvuf terbiyesi iki ana unsur ortaya koymuştur. Hizmet ve sohbet... Hatta hizmetin gayesi sohbe nail olabilmenin yolu olmuştur. Unutmamak lazımdır ki dinleyenler dinlenir. Dinlemeyenler dinlenmezler. Bu dinlemeyi öğrenebilmek için mutlaka edep süzgecinden geçmek lazımdır.

Ehli irfan arasında aradım, kıldım talep

Her hüner makbul imiş, illa edep, illa edep...

Bütün bu sözler Allahın dostunun gönlüne doğurduğu İlhami Rabbanidir. Her şeyin doğrusunu ancak Allah bilir.

İşitmek bir nimet dinlemek ise meziyettir. Kalpten dinlemek ve samimi olmak lazımdır. Dinlemek kâmil olmaktır. Kemalata ermek ilmi ile amel âlimi dinlemekle olur. Hz. Peygamberimize beyaz kıyafetler ve simsiyah saçları ile (Cebrail) gelir. İslam, iman, ihlas ve kıyamet alametleri hakkındaki sorularını sorup cevaplarını alınca efendimiz (sav) huzurda bulunan Hz Ömer'e, “Bu zatı tanıdınız mı? O Cebrail idi size dinlemenin faziletini ve dininizi öğretmeye geldi” buyurmuşlar.

Buradan hareketle deriz ki; Dervişlik kolaydır, dinlemesini bilenlere... Dervişlik zordur, dinlemesini bilmeyenlere...

Tasavvufta Konuşmak

Tasavvuf kültüründe konuşmak çok şeydir. Kul İle Allah arasında irtibatı sağlayan kelimedir. Sözlerin gücünü etkili kılmak için künhüne(esasına) varmak lazım. Vücut dili ile konuşmak en etkili olandır. Ariflere işaret kâfidir. İman edipte İslam elbisesini giyenler, peygamberimizin sünnetine sarılanlar arif olurlar. İrfan: Allahın senden istediklerinin bilinip anlaşılması demektir. Kendini tanıyıp kurbiyyete (Allah'a yakınlık) mazhar olanlar kemiyeti (sayının çokluğunu değil) değil keyfiyeti (kaliteyi) artıranlar kazananlardır.

Arifle, âlim arasındaki fark âlim işaret eden ele bakarken arif işaret edilen yöne bakar. Ariften zuhur eden hallere keramet, fevkalade haller denir. Arif, ilmi sahibinden yani baki olan Allahtan alır. Âlim ise cehaletini izale eden ölümlüden yani faniden alandır

Her an bir tecelli var gören görür / Her an sessizlik konuşur duyanlar duyar.

Söz sahibinin ağzından çıkıp ta cümleler muhatabının zihninden içeri bir yol bulduğunda beklenen tesir gerçekleşir.

İslam tarihine baktığımız zaman görürüz ki; gözü ama olandan peygamber gelmiştir. Fakat sağır ve dilsizden peygamber olmamıştır. Çünkü Allah'ın emirleri sözle tebliğ edilir. Her peygamber içinde bulunduğu toplumun dilini konuşmuştur.

Tasavvufi bir uslup ile diyelim ki; Kemale giden yol kelim ile başlamıştır. Rab ismine baktığımız zaman “eğiten ve öğreten” sıfatı olduğunu görürüz.

Hikmetli sözler ölmezler. Çünkü Allah’ın kelim sıfatından tecelli alırlar. Zamana mekâna göre değişmez hep diri kalırlar. Tasavvuf şairlerinin sözleri harfsiz ve sessiz (bila savt vela huruf) bir hikmetle sahibi tarafından gönüllerine doğar. Onların dillerinden de erbabının gönüllerine sunulur.

Taptuk’un tabusunda kul oldum kapusunda/ Miskin Yunus çiğ idik, piştik elhamdülillah (Yunus Emre)

Sözün tesiri

Yeryüzüne ilahi âlemden yönelmiş ruhların tekrar ilahi âleme yönelmesi için tasavvuf ilminin sanatlarına ihtiyaç vardır. Bu âlem Allahın güzel isimlerinin tecelligahıdır. Her varlık dil olurda Allah’ı (cc) anlatırlar. Hal ehli için Allah sevgisinin değişik dalga boylarında tecellileri olur.

Gözyaşının yıkadığı gönlü hiçbir şey kirletemez. Yeteneklerimize uygun helal yollardan Tasavvuf ilmini öğrenip hayatımıza hâkim kılmaya gayret edenlerdeniz. İç dünyamızı aydınlatmak ve ruhumuzu gıdalandırmak üzere derin ve samimi sohbetlerle muhabbet etmek durumundayız. Zira bedenimiz gıda ile ruhumuz gına ile beslenir. Her şey kitaplara yazılıydı her şeyin sahtesi kolay olurdu. Bazı özel şeyler sohbetlerle akıp gelmiştir.

Tasavvuf ta sırda değil sadırda olmalıdır. Sadece okumakla olmaz. Sahibinin ağzından çıkıp muhatabının gönlünde pişmesi lazımdır. Hoş söz hikmettir. Günümüzde çok yaygın olarak kullanılan tolerans Frenkçedir. Güzel Türkçemizde karşılığı hoşgörüdür. Hoş nedir? Kimin tarifine göre: Allah ve Rasulullah’ın hoş dedikleri hoştur. Demedikleri hoş değildir.

Söz herkese farklı söylenir

Söze dikkat etmek lazım... Ulemaya söylenecek söz cahile söylenecek olursa söze hakaret olur. Cühelaya söylenecek söz ulemaya söylenecek olursa ulemaya hakaret olur.

Kişi tasavvufta Fahri âleme uydukça Mülhid, fahri âlemden aldıklarını başka kişilere anlattıkça da Mürşid olur. Çünkü insanın terbiyesi yine kendi cinsinden bir İnsan-ı Kâmil ile mümkündür. İnsan-ı Kamil halifetullahtır. Söz kendinden değildir. Allahın istediğini yapan ve söyleyenlerdir. İnsan kelimesi hem nısyan hem de ünsiyet kökünden gelir.

26.03.2008
Abdülbaki ÇINAR